

Kommentarer till bokslutet

Bokförings- och bokslutspraxis

I Finlands Banks balansräkning tillämpas sektorindelning, vilket ger en bild av de finansiella relationerna mellan centralbanken och olika utländska och inhemska sektorer. För värderingsprinciperna i balansräkningen redogörs i kommentarerna till balansposterna. Anläggningstillgångar, aktieinnehav och utgifter med lång verkningstid bokförs enligt lagen om Finlands Bank helt och hållet som kostnader under anskaffningsåret, och de upptas därför inte i balansräkningen. Uppgifter om Finlands Banks innehav av aktier och andelar och om Finlands Banks fastigheter ingår i bilagan till bokslutet.

Fordringarna och skulderna i utländsk valuta har omräknats till finska mark enligt medelkurserna på bokslutsdagen. Samtliga kursdifferenser för fordrings- och skuldposter samt poster utanför balansräkningen i utländsk valuta har resultatförts.

Bankfullmäktige fastställer enligt 17 § 1 mom. 2 punkten lagen om Finlands Bank de grunder enligt vilka bankens bokslut skall uppgöras.

Kommentarer till resultaträkningen

1. Inhemska ränteintäkter

De inhemska ränteintäkterna uppgick till sammanlagt 456 miljoner mark. I dem ingick ränteintäkter från värdepappersrelaterade återförsäljningsavtal för 250 miljoner mark, från masskuldebrevslån för 151 miljoner mark och från stabiliseringslån för 16 miljoner mark.

2. Utländska ränteintäkter

De utländska ränteintäkterna utgjorde 1 920 miljoner mark och var 1 057 miljoner mark mindre än året innan.

3. Inhemska räntekostnader

I de inhemska räntekostnaderna, 879 miljoner mark, ingick ränteutgifter för bankcertifikat som emitterats av Finlands Bank för 857 miljoner mark. De inhemska räntekostnaderna var 1 241 miljoner mark mindre än året innan.

4. Räntenetto

Räntenettet utgjorde 1 441 miljoner mark.

5. Övriga intäkter från centralbanksverksamheten

De övriga intäkterna uppgick till 108 miljoner mark. I posten ingick 19 miljoner mark i intäkter från expeditionsavgifter och provisioner, 17 miljoner mark i dividender, 36 miljoner mark i intäkter från försäljningen av fastigheter, aktier och andelar och 28 miljoner mark i hyresintäkter.

6. Övriga kostnader för centralbanksverksamheten

Lönekostnaderna uppgick till 150 miljoner mark. I de sociala kostnaderna ingår 61 miljoner mark i utbetalda pensioner.

Kostnaderna för anskaffning av sedlar uppgick till 19 miljoner mark och var 15 miljoner mark mindre än föregående år.

Anläggningstillgångar och utgifter med lång verkningstid bokförs som kostnader och avskrivs under anskaffningsåret enligt lagen om Finlands Bank. Avskrivningarna, 75 miljoner mark, inkluderar således under räkenskapsperioden förvärvade anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid i sin helhet. I beloppet ingår 22 miljoner mark i utgifter för anskaffning av aktier i Finlands Värdepapperscentral Ab, 16 miljoner mark i apport i samband med bolagiseringen av två kontorsfastigheter, 14 miljoner mark i ombyggnads- och reparationskostnader och 19 miljoner mark i utgifter för anskaffning av maskiner och inventarier.

7. Kostnader och intäkter relaterade till Finansinspektionen

Verksamhetskostnaderna (löner, avskrivningar, övriga) för Finansinspektionen vid Finlands Bank har i Finlands Banks resultaträkning upptagits som separata poster. Kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet, 50 miljoner mark, uppbärs av tillsynsobjekten i efterhand i form av tillsynsavgifter.

8. Kostnader och intäkter för tryggnad av penningmarknadens stabilitet

Finlands Banks förluster av försäljningen av aktier och kapitalbevis i Skop till Statens säkerhets-

fond aktiverades i balansräkningen för 1992. Resten av denna balanspost avskrevs i bokslutet för 1996. De aktier i Sponda Oy och de fordringar som Finlands Bank fick i samband med övertagandet av Skop överfördes till staten i maj 1996. Staten betalade Finlands Bank 1 232 miljoner mark för aktierna och 1 760 miljoner mark i ersättning för ränteförluster av finansieringen av egendomsförvaltningsbolagen.

9. Kursdifferenser för utländska värdepapper

Kursdifferenserna för utländska värdepapper omfattar vinster och förluster som uppstått vid värdepappersförsäljning, periodiserat premium eller diskonto för värdepapperen i portföljen och skillnaden mellan det med periodiserat premium eller diskonto justerade anskaffningspriset och marknadspriset om det senare är lägre. Kursdifferenserna för utländska värdepapper uppvisade en vinst på 298 miljoner mark.

10. Valutakursdifferenser

Valutakursdifferenserna omfattar nettoförändringen i värdet av fordringarna och skulderna samt posterna utanför balansräkningen på grund av valutakursförändringar samt nettointäkterna av valutahandeln. År 1996 uppgick valutakursvinsterna till 1 669 miljoner mark. Det belopp på 865 miljoner mark i valutakursdifferenser som hade upptagits på värdegreringskontot i balansräkningen 1995 kostnadsfördes i bokslutet.

11. Förändring av reserver

Till pensionsreserven överfördes under 1996 arbetstagar pensionsavgiften, som innehållits från lönerna, 8 miljoner mark. Pensionsreserven ökades med en kalkylmässig ränta, dvs. grundräntan plus en procentenhet, som beräknades på pensionsavgiften och på de pensionsreserveringar som gjorts under tidigare år. Sammanlagt ökades pensionsreserven med 85 miljoner mark.

Till reserver enligt 30 § lagen om Finlands Bank avsattes 3 754 miljoner mark.

12. Årets resultat

Räkenskapsårets resultat blev noll mark.

Kommentarer till balansräkningen

1. Valutareserv och övriga fordringar på utlandet

Guldet har, liksom under tidigare år, i balansräkningen upptagits till ett värde av 35 mk/g. Marknadsvärdet på årets sista dag uppgick till 55 mk/g. Guldinnehavet uppgick vid slutet av 1996 till 49 776 kg. Enligt avtalet om Europeiska monetära systemet har Finlands Bank med swaparrangemang som förnyas varje kvartal växlat 20 % av sin guld- och dollarreserv till ecu med Europeiska monetära institutet. Denna del av guld- och dollarreserven upptas i balansräkningen under ecufordran på Europeiska monetära institutet.

I valutafordringarna ingår särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden. De motsvaras på passivsidan av posten tilldelade särskilda dragningsrätter (SDR). På båda posterna betalas ränta lika med räntan på SDR.

Reservtranchen i SDR och markandelen i Internationella valutafonden utgör tillsammans Finlands medlemsandel i valutafonden. Markandelens motpost ingår i posten Internationella valutafondens markkonton bland utländska skulder. Markandelen och markkontona är enligt praxis i Internationella valutafonden bundna till kursen för SDR.

I posten övriga fordringar på utlandet ingår också medlemsandelen uttryckt i ecu i Europeiska monetära institutet.

Valutafordringarna består till övervägande del av utländska statspapper eller statsgaranterade utländska värdepapper och utländska bankdepositioner. I posten ingår också utländska avistakonton samt bankens innehav av utländska betalningsmedel.

Värdepapperen bokfördes vid förvärvstidpunkten till sitt anskaffningspris, och därefter bokförs skillnaden mellan anskaffningspriset och det nominella värdet mot resultatet under löptiden. I bokslutet jämförs det med periodiseringen justerade anskaffningspriset med marknadspriset vid årets slut. I balansräkningen används marknadspriset, om det är lägre.

Valutaskulderna omfattar internationella organisationers och utländska bankers fordringar i mark på Finlands Bank och bl.a. Europeiska unionens ecufordran.

2. Fordringar på finansiella institut

Likviditetskrediterna är kortfristiga krediter som Finlands Bank beviljat de banker som är berättigade till centralbanksfinansiering.

Värdepappersrelaterade återförsäljningsavtal, dvs. repor, används vid penningmarknadsinterventioner. De värderas i balansräkningen till sitt nominella värde. Som underliggande instrument för interventioner i form av repor godkänns statens skuldförbindelser och benchmarklån i mark, Finlands Banks bankcertifikat och Arsenals skuldförbindelser.

Penninginstitutens masskuldebrevslån kan i huvudsak betecknas som investeringstillgångar. De har värderats till sitt nominella värde.

3. Fordringar på den offentliga sektorn

Statens metallmyntsansvar utgör beloppet av den skuld till Finlands Bank som beror på skyldigheten att lösa in mynt.

4. Fordringar på företag

Inhemsk leveranskrediter har beviljats i form av såväl enskilda skuldebrevslån som masskuldebrevslån. Masskuldebrevslånen har värderats till sitt nominella värde. Räntan på krediterna varierar mellan grundräntan och grundräntan plus 1–2,5 procentenheter.

Posten Övriga omfattar närmast sådana värdepapper som kan betecknas som investeringstillgångar och de har upptagits till sitt nominella värde.

5. Övriga fordringar

I posten ingick 1995 lån för stabilisering av penningmarknaden, som hade använts till att finansiera verksamheten i Sponda Oy, som bildades i samband med övertagandet av Skop för att avveckla dess riskkoncentrationer. I samband med försäljningen av aktierna i Sponda Oy överfördes dessa lån till staten.

Resultatregleringarna innehåller i huvudsak räntefordringar. I övriga fordringar ingår också 98 miljoner mark i bostadslån till bankens personal. Räntan på gamla bostadslån är lika med grundräntan och räntan på lån som beviljats efter den 16 februari 1993 grundräntan plus 2 procentenheter.

6. Aktiverade utgifter och förluster för tryggnad av penningmarknadens stabilitet

Förlusterna av försäljningen till Statens säkerhetsfond av aktier och kapitalbevis i Skop aktiverades 1992 i balansräkningen. I bokslutet för 1996 avskrevs resten av posten.

7. Utelöpande sedlar och mynt

Utelöpande sedlar och mynt omfattar allmänhetens och penninginstitutens innehav av sedlar och mynt.

8. Bankcertifikat

Finlands Banks bankcertifikat används vid penningmarknadsinterventioner och de är värderade till sitt nominella värde. Skillnaden mellan det nominella värdet och emissionspriset har bokförts under resultatregleringar och periodiseras bland räntekostnaderna under löptiden.

9. Skulder till finansiella institut

De reservskyldiga som har rätt till likviditetskredit och har checkkonto i Finlands Bank uppfyller sin minimireservskyldighet med månadsmedeltalet av checkkontosalda vid dagens slut. Om månadsmedeltalet av en banks checkkontosalda överskrider minimireservskyldigheten, kan Finlands Bank betala ränta på det överskjutande beloppet. Den 31 december 1996 var räntan 1,0 %.

10. Skulder till den offentliga sektorn

I posten ingick 1995 Statens säkerhetsfonds checkkonto och depositionskonton i Finlands Bank.

11. Skulder till företag

Investerings- och fartygsanskaffningsdepositionerna är lagstadgade depositioner av företag som gjort investerings- eller fartygsanskaffningsreserveringar. På depositionerna betalas ränta. Räntan bestäms enligt lagen om investeringsreserveringar.

12. Övriga skulder

Resultatregleringarna omfattar i huvudsak poster som uppstått på grund av periodisering av räntor.

I posten övriga skulder ingår bland annat utelöpande sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 9 miljoner mark.

13. Värderingskonto

Saldot på värderingskontot den 31 december 1996 består av differensen mellan bokförings-

värdet och kontraktskursen för det guld som hänförs till ecuswapkontraktet.

14. Reserver

Finlands Banks pensionsansvar uppgår allt som allt till 1 865 miljoner mark, varav 81 procent, dvs. 1 516 miljoner mark, är täckt genom reserver.

Bland övriga reserver finns en reserv på 3 754 miljoner mark enligt 30 § lagen om Finlands Bank.

15. Eget kapital

Bankens grundfond och reservfond förblev oförändrade.

ÄRENDEHANDLAGDA AV BANKFULLMÄKTIGE

FINLANDS BANK

Revisionen

De revisorer som utsetts vid 1995 års riksdag, skattedirektör Kauko Heikkinen, agrolog Johannes Leppänen, professor Martti Tiuri, ekonomidirektör Matti Saarinen och stadsinspektör Iivo Polvi verkställde den 4—7 mars granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för 1995.

Enligt revisorernas utlåtande beviljade bankfullmäktige vid sitt möte den 26 mars direktionen ansvarsfrihet för förvaltningen av bankens angelägenheter under 1995.

Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln

Bankfullmäktige har under verksamhetsåret enligt 5 § i sin instruktion enligt ett reviderat förfarande granskat bankens lånerörelse och valutahandel samt övriga placeringar vid följande tidpunkter: den 8 februari, den 10 april, den 5 juni, den 27 augusti, den 19 september, den 17 oktober, den 14 november och den 19 december.

Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren

Bankfullmäktige har enligt 6 § i sin instruktion inventerat huvudkontorets kassor, kassavalv, lånehandlingar, säkerheter, panter och depositioner. Inventeringen gav inte anledning till anmärkning.

Bankfullmäktige har övervakat att avdelningskontorens kontrollanter har inventerat avdelningskontorens handkassor och kassavalv en gång i månaden och växlar, skuldebrev och panter minst tre gånger under året.

Vid samtliga avdelningskontor har inspektion verkställts enligt 2 § i bankens instruktion.

Verksamhetsberättelse om E. J. Längmans fonder

Vid sitt möte den 8 februari antecknade bankfullmäktige för kännedom att Finska Kulturfonden lämnat redogörelse för E.J. Längmans fonders verksamhet under perioden 1.10.1994—30.9.1995.

Grundräntan

Vid sitt möte den 11 januari beslutade bankfullmäktige sänka Finlands Banks grundränta med 0.25 procentenheter från 4.75 till 4.50 procent räknat från den 1 februari 1996. Direktionens framställning i saken av den 10 januari:

”På nedan anförda grunder föreslår Finlands Banks direktion att bankfullmäktige enligt 17 § 1 mom. 1 punkten lagen om Finlands Bank skall besluta

att Finlands Banks grundränta sänks från 4.75 till 4.50 procent räknat från den 1 februari 1996.

Motiveringar

I samband med sänkningen av anbudsräntan i december gjorde Finlands Bank den bedömningen att inflationstrycket fortsatte att minska. Som en följd av anbudsräntesänkningen och avtagande inflationsförväntningar har både de korta och de långa marknadsräntorna sjunkit. Detta gör det möjligt att sänka grundräntan.”

Vid sitt möte den 27 augusti beslutade bankfullmäktige sänka Finlands Banks grundränta med 0.50 procentenheter från 4.50 till 4.00 procent räknat från den 16 september 1996. Direktionens framställning i saken av den 27 augusti:

”Direktionen föreslår att bankfullmäktige enligt 17 § 1 mom. 1 punkten lagen om Finlands Bank skall besluta

att Finlands Banks grundränta sänks från 4.5 till 4.0 procent räknat från den 16 september 1996.

Motiveringar

Grundräntan har varit 4.5 procent sedan den 1 februari 1996, varefter de korta marknadsräntorna har sjunkit med ungefär en procentenhet, medan de långa marknadsräntorna legat kvar på i stort sett dåvarande nivå. Grundräntan är en administrativ referensränta, som under de senaste åren avsevärt förlorat i betydelse. Omkring en femtedel av bankernas markkrediter och depositioner är bunden till grundräntan.”

Gränserna för Finlands Banks räntor

Vid sitt möte den 19 september ändrade bankfullmäktige gränserna för räntorna på bankernas centralbankskrediter och centralbanksdepositioner och för räntorna inom Finlands Banks verksamhet på kapitalmarknaden.

Ändring av myntlagen

Republikens president stadfäste den 7 juni 1996 en lag enligt vilken i myntlagen (358/1993) upphävdes 3 § samt ändrades 4, 5 och 15 §. Ändringarna, som gällde fastställandet av markens externa värde, baserade sig på bankfullmäktiges framställning av den 29 september 1995.

Finlands anslutning till växelkursmekanismen inom Europeiska monetära systemet

Vid sitt möte den 11 oktober gjorde bankfullmäktige på förslag av direktionen en framställning till statsrådet om att Finland skulle anslutas till växelkursmekanismen (Exchange Rate Mechanism, ERM) inom Europeiska monetära systemet (European Monetary System, EMS) så att markens centralkurs mot ecun genom ett separat beslut av statsrådet skulle fastställas till 5.80661 mark och att de förhandlare som utnämns av statsrådet vid behov skulle ha rätt att

förhandla om denna kurs så att centralkursen skulle kunna fastställas till högst 5.84481 och minst 5.78751 mark. Statsrådet godkände Finlands Banks framställning samma dag. När Europeiska unionens monetära kommitté (Monetary Committee) hade fattat beslut i ärendet gjorde bankfullmäktige vid sitt möte den 12 oktober på förslag av Finlands Banks direktion en framställning till statsrådet om Finlands anslutning till Europeiska monetära systemets växelkursmekanism (ERM).

Direktionens framställning i saken av den 12 oktober:

”Med stöd av 4 § 1 och 4 mom. myntlagen, sådana de lyder i lag av den 7 juni 1996 (379/96) föreslår direktionen

att riksdagens bankfullmäktige skall föreslå för statsrådet,

att statsrådet skall besluta att markens externa värde fastställs i enlighet med Europeiska monetära systemets (EMS) växelkursmekanism (ERM) så att för marken fastställs en centralkurs mot Europeiska gemenskapernas valutaenhet ecu,

att statsrådet fastställer markens centralkurs till 1 ecu = 5.80661 mark och gör en framställning enligt bifogade förslag om markens externa värde,

att statsrådet upphäver statsrådets beslut av den 7 juni 1991 om markens externa värde (882/91) jämte ändringar samt statsrådets beslut av den 13 november 1992 om att bibehålla Finlands Banks rätt att avvika från gränserna för variationsområdet för markens externa värde såsom gällande tills vidare samt

att beslutet träder i kraft den 14 oktober 1996.

Direktionen konstaterar att ärendet skall hållas hemligt tills statsrådet har fattat beslut om markens externa värde.”

Statsrådet godkände Finlands Banks framställning samma dag.

Finansieringsarrangemang inom Europeiska monetära systemets växelkursmekanism

Vid sitt möte den 17 oktober gav bankfullmäktige med stöd av 17 § 1 mom. 1 och 6 punkten lagen om Finlands Bank (365/1925) för sin del sam-

tycke till den ultrakorta faciliteten (Very Short Term Facility, VSTF) inom Europeiska monetära systemets (EMS) växelkursmekanism (ERM). ERM är en mekanism som förpliktar deltagarländernas centralbanker att intervensera på gränserna till fluktuationsbandet. Interventionerna genomförs med den ultrakorta faciliteten (VSTF). Inom mekanismen ställer centralbankerna obegränsade krediter i sin egen valuta till varandras förfogande för en mycket kort tid och interventionerna genomförs med hjälp av dessa ultrakorta krediter. Normalt sker interventionerna inom fluktuationsbandet och mekanismen behöver då inte aktiveras.

Italiens återinträde i Europeiska monetära systemets växelkursmekanism

När Italien hade föreslagit att landet på nytt skulle ansluta sig till Europeiska monetära systemets (EMS) växelkursmekanism (ERM) gjorde bankfullmäktige vid sitt möte den 22 november på direktionens förslag en framställning till statsrådet att det skulle bemyndiga finansministeriet att sköta förhandlingarna för finska statens räkning och besluta om markens centralkurs visavi Europeiska gemenskapernas valutaenhet ecu. Enligt 5 § myntlagen skall handläggningen av sådana ärenden hållas hemlig tills statsrådet har fattat beslut om dem. Direktionen ansåg att tystnadsplikten enligt vad som bestäms i 1 § 2a mom. i den förordning (1558/1994) som givits med stöd av 9 § 2 mom. lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951) skulle gälla också efter att beslutet hade fattats i fråga om de uppgifter som kunde avslöja Finlands förhandlingsmål och gränserna för den förhandlingsfullmakt som givits finansministeriet.

När Italien hade anslutit sig till ERM blev centralkursen för den finska marken mot ecu 5,85424 mark, medan centralkurserna mot de övriga ERM-valutorna förblev oförändrade.

Bilateralt avtal om valutastöd med Norges Bank

Bankfullmäktige beslutade vid sitt möte den 19 december att det bilaterala avtalet om valutastöd mellan Norges Bank och bl.a. Finlands Bank, som var i kraft t.o.m. den 31 december 1996, skulle förlängas för ett år på samma villkor som tidigare.

Tryggande av stabiliteten på finansmarknaden/ Spondakoncernen

Bankfullmäktige behandlade under verksamhetsåret Sponda Oy:s verksamhet utgående från direktionens muntliga och skriftliga rapporter vid sina möten den 11 januari, den 26 mars, den 8 maj och den 19 december. Vid sitt möte den 21 maj godkände bankfullmäktige för sin del att Sponda Oy:s aktiestock skulle säljas till staten för 1 248 miljoner mark och att Finlands Bank skulle befria Sponda Oy och Solidium Oy från kalkylmässiga ränteförbindelser på ca 1,9 miljarder mark som bolagen inte hade kunnat infria medan de var i Finlands Banks ägo. De räntekostnader som förorsakats Finlands Bank ersattes av staten så att köpesumman och räntekostnaderna sammanlagt uppgick till 3 000 miljoner mark. Trots räntesättningen led Finlands Bank på grund av Skopoperationen en förlust på cirka 5 miljarder mark.

Ändring av 20-markssedelns utseende

Riksdagens bankfullmäktige beslutade vid sitt möte den 17 oktober på förslag av direktionen och med stöd av 17 § 1 mom. 4 punkten lagen om Finlands Bank att ändra utseendet på 20-markssedeln; sedeln förses med ett hologram och dess färgsättning ändras så att det blir lättare att skilja den från 100-markssedeln.

Teckning av aktier i Finlands Värdepapperscentral Ab

Vid sitt möte den 17 oktober befullmäktigade bankfullmäktige direktionen att teckna aktier som motsvarade en ägarandel på cirka 24 procent i Finlands Värdepapperscentral Ab så att den totala investeringen uppgår till 22 miljoner mark. I slutskedet av det långvariga projektet att sammanslå clearing- och avvecklingsverksamheterna inom värdeandelssektorn hade staten i december 1995 bildat Finlands Värdepapperscentral Ab. Förhandlingarna om ett delägaravtal hade inletts hösten 1995 mellan de blivande delägarna och avtalet undertecknades den 30 maj 1996. Avtalet undertecknades av staten, Finlands Bank, Finlands Aktiecentralregister Andelslag, Helsingfors Värdeandelscentral Ab, Merita Bank Ab, Andelsbankernas Centralbank Ab, Postbanken Ab och Aktia Sparbank Ab. Parter-

na har för avsikt att utveckla värdepapperscentralen till en kostnadseffektiv, säker och internationellt konkurrenskraftig clearingorganisation för registrering och avveckling av värdeandelar. Värdepapperscentralens verksamhet skall basera sig på en sådan omfattande självreglering på värdepappersmarknaden som erkänns i värdepappersmarknadslagstiftningen. Det decentraliserade värdeandelsystemet koncentreras till värdepapperscentralen. De krav som ställs av Europeiska unionen och särskilt dess ekonomiska och monetära union beaktas när värdepapperscentralen utvecklas. Delägaravtalet innehåller också bestämmelser om ökning av bolagets aktiekapital, utvidgning av ägarbasen och inledande av bolagets verksamhet som Finlands nationella värdepapperscentral. Enligt delägaravtalet äger den privata sektorn 60 procent och den offentliga sektorn 40 procent av bolagets eget kapital på 90 miljoner mark. Till delägaravtalet hör ett separat nödfallskreditarrangemang mellan Finlands Bank och Finlands Värdepapperscentral Ab.

Setec Oy:s verksamhetsberättelse

Vid sitt möte den 5 juni antecknade bankfullmäktige för kännedom Setec Oy:s verksamhetsberättelse för 1995.

Ändringar i pensionsstadgan och familjepensionsstadgan för Finlands Bank

Lagen om statens pensioner (280/1966 StPL) ändrades genom lag av den 27 oktober 1995 (1231/1995) som trädde i kraft den 1 november 1995. Lagen om statens familjepensioner (774/1968) ändrades genom lag av den 27 oktober 1995 (1233/1995), som trädde i kraft den 1 november 1995, och på nytt genom lag av den 22 december 1995 (1672/1995), som trädde i kraft den 1 januari 1996. Lagen om statens pensioner ändrades likaså genom lag av den 22 december 1995 (1671/1995), som trädde i kraft den 1 januari 1996. I slutet av året ändrades lagen om statens pensioner genom lag av den 8 november 1996 (837/1996), som trädde i kraft den 1 januari 1997 och lag av den 20 december 1996 (1175/1996), som trädde i kraft vid årsskiftet 1996—1997. Lagen om statens familjepensioner ändrades genom lag av den 5 december 1996 (992/1996), som trädde i kraft den 1 januari 1997. Dessutom ändrades ikraftträdelsestadgandet i lagen om änd-

ring av lagen om statens pensioner genom lag av den 20 december 1996 (1176/1996), som trädde i kraft den 30 december 1996.

Ändringarna i lagen om statens pensioner gällde bl.a. en precisering av förfarandet vid ändringssökande och fastställandet av s.k. återstående tid. Förfarandet vid ändringssökande enligt lagen om statens familjepensioner ändrades: enligt den nya lagen styrs besvären via Statskontoret till besvärsinstanserna, dvs. antingen till statens pensionsnämnd eller försäkringsdomstolen. Till lagen fogades samtidigt bestämmelser om Statskontorets självrättelseförfarande. Dessutom ändrades indexhänvisningen i lagen om statens familjepensioner i och med att arbetspensionsindexet blev tudelat.

Uträkningen av pensionslönen ändrades stegvis från att ha omfattat de fyra sista kalenderåren till att i regel gälla de tio sista kalenderåren. Arbetspensionsindex ändrades så att det blev tudelat. Index för personer i arbetsför ålder tillämpas till utgången av det år när arbetstagaren fyller 65 år. Lönerns och prisernas inverkan på indexet är 50 procent. Index för personer i pensionsåldern tillämpas från början av det år när personen fyller 66 år. I indexet för pensionärer är prisernas inverkan 80 procent och lönerns 20 procent. Pension intjänas också för den s.k. återstående tiden, dvs. den tid som återstår till pensionsåldern, vid invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner så att tillväxtprocenten ändrades från 1.5 till 1.2 procent om året räknat från tiden efter fyllda 50 år och till 0.8 procent om året från tiden efter fyllda 60 år. Som en ny förutsättning infördes villkoret att förmånstagaren under de senaste 10 åren i minst 12 månader skall ha haft ett sådant förvärvsarbete som omfattas av arbetspensionskyddet. Rehabilitering blev klarare än tidigare ett primärt alternativ till invalidpension. Invalidpension på viss tid började kallas rehabiliteringsstöd. Stödet, som till storleken motsvarar pension, kan under aktiva rehabiliteringsperioder höjas med 33 procent. Deltidsarbete som en förutsättning för deltidspension slopades. På grund av att folkpensionens grunddel blev pensionsavhängig, gjordes motsvarande jämkning i det s.k. tilläggspensionskyddet i statens pensionssystem. Arbetspensionstillägget minskades till 80 procent av det nuvarande tillägget. Ikraftträdelsestadgandet för den nya kalkyleringsprincipen för uträkning pensionslönen preciserades för att år med låga inkomster bl.a. på grund av långvarig sjukledighet eller annan ledighet utan lön inte skulle minska pensionslönen oskäligt

mycket. Enligt den kalkyleringsprincip som gällde före ändringen (1.1.1996) kan de två i fråga om inkomstnivån mellersta åren under perioden 1992—1995 beaktas när 50 procents gränsen för den årliga arbetsförtjänsten räknas ut. Likaså kan högst två år under denna tid beaktas när det sammanlagda antalet urvalsår enligt den s.k. 1/3-regeln fastställs.

Ändringarna är avsedda att minska trycket på en höjning av arbetspensionsavgiften och samtidigt säkra arbetspensionernas struktur. Enligt regeringens proposition kommer den största besparing i nya pensioner från ändringen i sättet att räkna ut pensionslönen. I fråga om löpande pensioner medför arbetspensionsindexet betydande besparingar redan 1996. De största besparingarna av arbetspensionsreformen infaller omkring 2030 på grund av ändringen av indexet och sättet att räkna ut den återstående tiden. Målet är dessutom att gynna upprätthållandet av arbetsförmågan, sporra arbetstagarna att stanna kvar i arbetet och säkerställa en rättvis pension i relation till karriären.

Med stöd av 17 § 1 mom. 22 punkten och 24 § lagen om Finlands Bank godkände bankfullmäktige vid sitt möte den 8 februari och den 19 december direktionens framställningar att motsvarande ändringar skulle göras i pensionsstadgan för Finlands Bank av den 13 december 1966 och familjepensionsstadgan för Finlands Bank av den 3 juni 1969.

Omstrukturering av personalen

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 1 februari konstaterade direktionen bl.a. följande: ”För att Finlands Banks verksamhetsmål framdeles skall kunna uppnås krävs att personalresurserna fokuseras särskilt på basverksamheterna, dvs. de verksamheter som främjar ett stabilt penningvärde och det finansiella systemets stabilitet, ett effektivt och säkert betalningssystem och en effektiv och säker betalningsmedelsförsörjning. Särskilt viktigt är att banken under de närmaste åren deltar i utvecklandet av Europeiska centralbankssystemet (EMI, ECBS). När den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen genomförs blir centralbankerna tvungna att söka sig egna specialområden. När uppgifterna omstruktureras måste också de krav som ställs på personalen omvärderas. Dessutom är det skäl att notera att bankens verksamheter också i övrigt kraftigt utvecklas och automatiseras.

Personalens utbildningsstruktur, som när examina föråldras inte längre lämpar sig för de förändrade uppgifterna, och den låga personalomsättningen gör uppgiften att omstrukturera personalen ännu mer krävande. I en sådan situation blir det svårt att åstadkomma en behärskad minskning av personalen och samtidigt säkerställa ett tillräckligt kunnande i framtiden.

I vissa fall skulle det vara befogat att bevilja personer som under en lång tid varit anställda i banken tjänstledighet fram till pensionsåldern så att den långa tjänstledigheten inte höjer pensionsåldern. Tjänstledigheten skulle beviljas på sådana villkor som berättigar till det tilläggs-pensionsskydd (i fråga om pensionsålder och intjänad pension) som fastställts i Finlands Banks pensionsstadga av den 13 december 1966 och som normalt kräver en nästan oavbruten anställning i banken fram till pensionsåldern.

Avsikten med individuella lösningar skulle vara att effektivisera verksamheten vid bankens olika enheter, att anpassa verksamheten till verkningarna av valutaunionens tredje etapp, att minska kostnaderna för banken och samhället och att skapa möjligheter att inrätta nya eftertraktansvärda sakkunnigtjänster.

Vid sitt möte den 8 februari berättigade bankfullmäktige med stöd av 17 § 1 mom. 20 och 22 punkten lagen om Finlands Bank och 14a § i pensionsstadgan för Finlands Bank av den 13 december 1966 direktionen att fram till den 31 december 1997 i syfte att omstrukturera personalen på sådana grunder och villkor som avviker från de normala tillämpa individuella lösningar som bygger på frivilliga avtal och som är förenliga med Finlands Banks intresse.

Ränta på pensionsreserven 1997

Pensionsansvaret enligt pensionsstadgorna för Finlands Bank har räknats ut försäkringsmatematiskt i tillämpliga delar enligt social- och hälsovårdsministeriets beräkningsanvisningar till pensionsstiftelser. För täckning av pensionsansvaret har en reservering gjorts i balansräkningen. Till pensionsreserven överförs också den lagstadgade arbetstagar-pensionsavgiften som innehållits från personalens löner. I fråga om utvecklandet av bokföringspraxis är det viktigt att notera att enligt lagen om ändring av bokföringslagen (1572/1992) skall sammanslutningar som lyder under bokföringslagen senast i bokslutet för 2 000 redovisa alla utgifter för pensionsåtaganden i resultaträkningen eller alternativt meddela

alla ansvarsunderskott i noterna till bokslutet. På grundval av de väntade ändringarna av APL-indexen för 1997 och med hänvisning till 17 § 1 mom. 1 punkten lagen om Finlands Bank och den av bankfullmäktige den 17 december 1992 godkända stadgan om täckning av pensionsansvaret för Finlands Banks personal beslutade bankfullmäktige vid sitt möte den 19 december att godkänna direktionens framställning att på pensionsreserven 1997 erlagga en ränta lika med Finlands Banks grundränta plus en procentenhet.

Direktionen

Vid sitt möte den 6 mars konstaterade bankfullmäktige att republikens president den 26 februari hade beviljat direktionsmedlemmen *Kalevi Sorsa* begärt avsked räknat från den 1 juli 1996. Bankfullmäktige behandlade besättandet av den ledigblivande direktionsmedlemstjänsten och beslutade att göra en framställning hos statsrådet om att riksdagens II vice talman, vicehäradshövding *Matti Louekoski* skulle utnännas till tjänsten räknat från den 1 juli 1996. Republikens president utnämnde *Louekoski* till tjänsten den 15 mars 1996.

Vid sitt möte den 5 juni fastställde bankfullmäktige direktionens medlemmarnas arbetsfördelning.

Vid utgången av 1996 hade direktionsmedlemmarna bl.a. följande förtroendeuppdrag:

Direktionens ordförande *Sirkka Hämäläinen*
— Internationella valutafonden, medlem av styrelsen*

Direktionsmedlem *Harri Holkeri*
— Finnair Oy, ordförande i förvaltningsrådet
— Helsingfors Telefonförening, styrelseordförande

— Livförsäkringsbolaget *Salama*, medlem av förvaltningsrådet

— Pensionsförsäkringsbolaget *Ilmarinen*, medlem av förvaltningsrådet

Direktionsmedlem *Esko Ollila*
— Baltic Investment Fund, Advisory Board, medlem

— Jubileumsfonden för Finlands självständighet, SITRA, medlem av styrelsen*

— Statsgarantcentralen, medlem av förvaltningsrådet*

* Finlands Banks representant.

— Internationella valutafonden, suppleant i styrelsen*

Direktionsmedlem *Matti Vanhala*
—

Direktionsmedlem *Matti Louekoski*
— Enso Oy, ordförande i förvaltningsrådet

Kontrollanterna vid avdelningskontoren och regionbyrå

Som kontrollanter vid bankens avdelningskontor och regionbyrå och som deras suppleanter fungerar 1997 enligt bankfullmäktiges beslut av den 19 december följande personer:

kontoret i *Kuopio*:

kontrollanter agronom *Pauli Uolevi Ilva* och jordrättsdomaren, vicehäradshövding *Juha Antero Voutilainen* samt suppleant polismästaren, juris kandidat *Martti Tapani Kunnasvuori*;

kontoret i *Tammerfors*:

kontrollanter ingenjör *Pertti Päiviö Sormunen* och förvaltningsdirektören, kandidaten i samhällsvetenskaper *Seppo Tapio Loimio* samt suppleant förvaltningschefen, magistern i administrativa vetenskaper *Markku Veikko Tapani Uusitalo*;

kontoret i *Uleåborg*:

kontrollanter länspolisrådet, vicehäradshövding *Erkki Eino Haikola* och borgmästaren vid tingsrätten, juris licentiat *Lauri Jorma Tirinen* samt suppleanter generallöjtnant *Lasse Erik Wächter* och verkställande direktör *Jouko Antero Simonen*;

regionbyrå i *Åbo*:

kontrollanter kansler *Jaakko Ilmari Nousiainen* och kanslichef *Paavo Aarne Sakari Heinonen* samt suppleant ombudsmannen vid Åbo handelskammare, vicehäradshövding *Jari Eerik Lähteenmäki*.

Bankfullmäktige

Som bankfullmäktige fungerade vid ingången av 1996 följande personer, vilka utsetts av riksdagens elektor.

Kanerva, Ilkka, politices magister
Puhakka, Matti, landskapsdirektör
Ala-Nissilä, Olavi, ekonomie magister
Hämäläinen, Tuulikki, ekonom
Seppänen, Esko, ekonomie kandidat
Jäätteenmäki, Anneli, vicehäradshövding
Koskinen, Johannes, vicehäradshövding
Pekkarinen, Mauri, magister i samhällsvetenskaper
Sasi, Kimmo, vicehäradshövding

De tre förstnämnda utgjorde de ordinarie bankfullmäktige.

Ordförande var bankfullmäktig Ilkka Kanerva och vice ordförande bankfullmäktig Matti Puhakka.

Riksdagen beviljade på begäran Matti Puhakka befrielse från uppdraget som bankfullmäktig räknat från den 1 mars 1996. Riksdagen förrättade den 23 februari fyllnadsval och valde politices magister *Pertti Paasio* till bankfullmäktig för resten av mandatperioden i stället för Puhakka och förordnade Paasio till ordinarie bankfullmäktig. Pertti Paasio fungerade som vice ordförande från den 1 mars 1996.

På begäran beviljades Pertti Paasio den 15 november och Esko Seppänen den 20 november befrielse från uppdraget som bankfullmäktig. Riksdagen förrättade den 20 och 22 november fyllnadsval och valde specialjuksköterskan *Virpa Puisto* till bankfullmäktig i stället för Pertti Paasio och huvudförtroendemannen *Martti Korhonen* till bankfullmäktig i stället för Esko Seppänen för resten av mandatperioden. Johannes Koskinen förordnades till ordinarie bankfullmäktig. Virpa Puisto förordnades att fungera som andra suppleant för Ilkka Kanerva och Martti Korhonen som andre suppleant för Johannes Koskinen bland de ordinarie bankfull-

mäktige. Johannes Koskinen var vice ordförande i bankfullmäktige från den 22 november 1996.

Då vicehäradshövding *Heikki T. Hämäläinen* hade begärt avsked från uppgiften som sekreterare för bankfullmäktige valde bankfullmäktige vid sitt möte den 10 april vicehäradshövding *Anton Mäkelä* till sekreterare räknat från den 1 maj 1996.

Revisorer

Riksdagen förrättade den 5 mars val av revisorer och revisorssuppleanter för Finlands Bank och utsåg följande personer till revisorer av bankens räkenskaper för 1996:

Heikkinen, Kauko, skattedirektör
Leppänen, Johannes, agrolog
Tiuri, Martti, professor
Saarinen, Matti, socionom
Polvi, Iivo, magister i administrativa vetenskaper

Till revisorssuppleanter utsågs:

Koski, Markku, jordbrukare
Saario, Väinö, verkställande direktör
Kantalainen, Kari, magister i administrativa vetenskaper
Kukkonen, Jorma, pastor
Luhtanen Leena, vetenskapssekreterare

Till revisorssuppleant i stället för Väinö Saario, som avlidit, valdes den 17 juni genom beslut av riksdagen vicehäradshövding *Ville Itälä*.

Revisorerna valde den 7 maj skattedirektör Kauko Heikkinen till ordförande och utsåg professor *Kalervo Virtanen* till sekreterare.

FINANSINSPEKTIONEN

Enligt lagen om finansinspektionen (503/1993), som trädde i kraft den 1 oktober 1993, har bankfullmäktige endast förvaltningsuppgifter vid Finansinspektionen, som fungerar vid Finlands Bank. Finlands Banks direktionens beslutanderätt begränsar sig, med undantag av den direktionens medlem som är medlem av Finansinspektionens direktion, också enbart till förvaltningsuppgifter.

Bankfullmäktige behandlade under verksamhetsåret följande ärenden som gällde Finansinspektionen:

— Vid sitt möte den 11 januari beslutade bankfullmäktige att föreslå för statsrådet att avdelningschefen, ekonomie magister *Kaarlo V. Jännäri* skulle utnännas till direktör för Finansinspektionen från den 1 februari 1996 till den 31 januari 2001. Republikens president utnämnde Jännäri till tjänsten den 12.1.1996.

— Vid sitt möte den 11 januari utnämnde bankfullmäktige medlemmen i Finlands Banks direktion Esko Ollila till suppleant i stället för Kaarlo Jännäri och vice ordförande i Finansinspektionens direktion och till medlem och ordförande i stället för Ollila Finlands Banks chefsdirektör Sirkka Hämäläinen.

— Vid sitt möte den 5 juni beviljade bankfullmäktige Esko Ollila avsked från uppgiften som vice ordförande i Finansinspektionens direktion och beslutade utnämna medlemmen i Finlands Banks direktion Matti Louekoski till vice ordfö-

rande för resten av Finansinspektionens direktionens treåriga mandattid, dvs. till den 30 september 1996.

— Vid sitt möte den 27 augusti ändrade bankfullmäktige Finansinspektionens arbetsordning (670/1996) och utnämnde ekonomie licentiat *Kaiju Kallio*, ekonomen, vicehäradshövding *Anneli Tuominen* och ekonomie kandidaten, MBA *Pirkko Pohjoisaho-Aarti* till ställföreträdare för Finansinspektionens direktör räknat från den 1 september 1996 och befriade vicehäradshövding *Risto Määttänen* från uppgiften som ställföreträdare för Finansinspektionens direktör räknat från den 31 augusti 1996.

— Vid sitt möte den 19 september utnämnde bankfullmäktige på förslag av bankens direktion för den treårsperiod som började den 1 oktober 1996 chefsdirektör Sirkka Hämäläinen till Finlands Banks representant i Finansinspektionens direktion och till hennes personliga suppleant direktionens medlemmen Matti Louekoski. På förslag av finansministeriet utnämndes regeringsrådet *Seppo Kiviniemi* till direktionens medlem och till hans personliga suppleant lagstiftningsrådet *Ilkka Harju*. Till extra medlem valdes på förslag av social- och hälsovårdsministeriet överdirektör *Tarmo Pukkila* med regeringsrådet *Jorma Heikkilä* som personlig suppleant. Till ordförande valdes Sirkka Hämäläinen och till vice ordförande Matti Louekoski.

Helsingfors den 6 mars 1997

ILKKA KANERVA

JOHANNES KOSKINEN
 KIMMO SASI
 TUULIKKI HÄMÄLÄINEN
 MAURI PEKKARINEN

OLAVI ALA-NISSILÄ
 VIRPA PUISTO
 MARTTI KORHONEN
 ANNELI JÄÄTTEENMÄKI

Anton Mäkelä